

Lite historia om och kring Forsvik Tjällmora

Lite om närområdet runt Forsvik - Tjällmora

Fällströms krog anlades enligt uppgift redan 1662 sannolikt på det stället eftersom det var en av vattenvägarna in mot Stockholm.

Nästan alla transporter skedde vid denna tid på vattnet. Mycket få vägar fanns anlagda vid denna tid på Ingarö. Fotot visar nuvarande byggnad. Med tanke på över 350 år med öppen eld och dessutom rysshärjningarna 1719 kanske det inte är samma byggnad som står där idag.

Beatelund

Bror Rålamb's dotter Maria Charlotta var sedan 1719 gift med riksrådet Olof Carlsson, adlad Cederström, och därmed kom godset till Cederströmska släkten. Han var född 1679, sändes av rådet till Karl XII i Bender, var med vid kalabaliken där och följde efter konungen till Stralsund.

Vid rysshärjningarna 1719 brändes gården och skogen och lösegendomen bortrövades. Var den avbrända gården legat är ovisst, möjligen i närheten av Forsviken. Där uppfördes under 1700-talet en byggnad, som ännu kallas Gamla herrgården. Askarvik nämns bland torpen 1731 liksom Västeräng. Samma år 1731 också Nytorp, Finnsveden och Ramsängen.

Färjholmen belägen i Kolström vid det smala partiet nära Beatelund, kallas 1791 även för Godmorrholmen (vilket namn även finns i Ingarö församlingsbok). Här färjades de torpare över, som skulle göra dagsverken på de stora gårdarna på Värmdö-landet oh hem igen på kvällen.

År 1799 finns Kalkarsveden och 1803 Carlsdal (nuvarande Karlsdal) omnämnda. Lillängen anlades 1818, den gamla byggnaden är kvar men tillbyggd.

Hårswiken - Horswiken - Forswik – Forsviken – Forsvik omnämns första gången 1763 i samband med att Abraham Grönberg gifter sig med Christina Charlotta Gagge. Abraham Grönberg, född 1727 och död 1808, ligger begravd på Ingarö kyrkogård.

Han var ”arendator af Forsvik” och hade stora fiskevatten kring sydvästra Ingarö. Som välbärgad skänkte han till Ingarö kyrka ett välbevarat exemplar av Karl XII:s bibel från 1703. Hans son Jonas född 1768 och hans dotter Anna född 1787 hade arrendet i Forsvik fram till Annas död 1859.

Anna Grönbergs bouppteckning visar med en stor behållning att man var fint folk och titulerades ”Herr” och ”Demoiselle”. I Ingarö kyrka var läktarens tredje bänkrad ”reserverad för ståndspersoner från Bergvik, Forsvik och Bergudden.”

Enligt Axel Quists bok om Värmdö skeppslag ”uppfördes där under 1700-talet en byggnad som kallades Gamla herrgården.” Huset är byggt i karolinerstil med brutna tak även på gavlarna s.k. valmat mansardtak. Bifogad akvarell är utförd av Gunnar Leche 1932.

Forsviks Herrgård 1932

I Husförhörslängden (HFL) kan man läsa om att en fosterdotter Henrika Wilhelmina Grönberg född i Stockholm 1833 kom till Forsvik inflyttad från Ornö 1849. Hon förblev ogift och dog i Katarina församling i Stockholm 1909.

Dr Carl Fredric Hornberg född i Tyresö– antecknad som änkling i HFL – inflyttade till Forsvik 1847 och dör sedan på Fattigstugan i Bergvik 1862.

Skräddarmästaren Adolf Fredrik Söderström tar över arrendet i Forsvik efter ”arrendatorskan” Anna Grönberg 1861. Han har hjälp med sysslorna av arbetaren Gustaf Teodor Eklund född 1834.

Ovanstående foto visar den första bron över Kolströms-kanalen som byggdes 1860. Den var konstruerad som en svängbro. Vägen från Kolström till Forsvik-Tjällmora byggdes först 1936!

1881 tar lantbrukaren Gustaf Ludvig "Ludde" Svensson över arrendet i Forsvik genom förvärv från Söderström. Luddes far Gustaf Svensson var arrendator hos baron Cederström på Brunns gård. Ludvig var gift med Wilhelmina "Mina" Lindblad vars far hade Bergvikskvarn. Denna kvarn tog sitt vatten till driften från den vackra Vid-sjön.

Det noteras i församlingsböckerna att legationsrådet Harry Ax:son Johnson (broder till Axel Ax:son Johnson i rederiaktiebolaget Nordstjernen) köper området Forsvik – Tjällmora från Beatelund år 1895.

Saltsjöbaden blir till

Området där Saltsjöbaden nu ligger förvärvades av Knut Agathon (KA) Wallenberg den 4 juli 1889 från godset Erstavik i Nacka socken och omfattade 890 hektar mark belägen mellan Baggensfjärden, Lännersta-sundet och Erstaviken. Säljare var Herman Magnus af Petersens ägare av godset Erstavik. Känt är att K. A. Wallenberg och hans halvbröder Gustaf, Oscar och Marcus var djupt oense om "projektet Saltsjöbaden". De senare ansåg att det var ett för stort ekonomiskt risktagande. Området var ett väglöst land och hela infrastrukturen måste skapas från grunden. Till en början existerade bara några skogsvägar till och från Erstavik.

Det nya samhället blev direkt en framgång och den bekväma tågförbindelsen med Stockholm ledde till att allt fler bosatte sig i Saltsjöbaden året runt. År 1898 bodde cirka 800 personer permanent i Saltsjöbaden medan 400 var sommargäster. 1903 hade talen ökat till 1 200 respektive 600 och 1910 var antalet permanentboende 2 286 individer. Sommaren 1893 invigdes Saltsjöbadens Grand Hotel ritat av arkitekten Erik Josephson. Hotellet är berömt för "Saltsjöbadsandan" och Saltsjöbadsavtalet som slöts 1938.

Saltsjöbanan invigdes den 1 juli 1893. Den tillkom i samband med att man byggde samhället Saltsjöbaden. K A Wallenberg (dvs Knut Agaton Wallenberg) ses som grundaren till orten Saltsjöbaden, vilken han ville göra till en exklusiv badort. Saltsjöbanan var nödvändig för att skapa enkla kommunikationer till och från Stockholm

Betänk att vägen från dåvarande Ingarö-bron till Tjällmora-Forsvik invigdes först 1936!

De första 20 åren drogs vagnarna av ånglok, men 1913 elektrifierades banan som en av de första järnvägarna i Sverige.

År 1902 lät arkitekten Ernst Stenhammar (bror till tonsättaren Wilhelm Stenhammar) bygga ett eget sommarhus vid Fällström på Ingarö, för vilket han tillämpade en kvadratisk plan uppbyggd kring ett stort umgäengesrum. Villan och hela stamfastigheten inkl Fällströmsskogen ägs nu av Jan Nowak.

Kan man tänka sig att tillkomsten av Saltsjöbanan skapade ett intresse för att Stockholms mer bemedlade befolkning att komma ut i skärgården? Kanske skapade det ett intresse för att köpa fastigheter på Ingarö och bebygga dessa.

Sannolikt var det en önskan att komma bort från det inre av Stockholm och andas frisk luft speciellt den varma delen av året.

Villa Tjällmora

Först lite historik om Karl Lundberg som lät bygga Villa Tjällmora med dess trädgård och omgivningarna med Strandvillan (trädgårdsmästar-bostaden) och badhuset. Karl Lundberg och Josef Sachs beslutade sig för att pröva ett samgående.

”Joseph Leja” på Regeringsgatan 5-9 var Stockholms näst största detaljhandels-företag efter Karl Lundbergs varuhus vid Stureplan. Joseph Leja ägdes av Josef Sachs, barnbarn till Joseph Leja. Lundberg och Sachs tog gemensamt beslutet att bygga NK på Hamngatan.

KARL LUNDBERG

Sammanslagingsprocessen gick snabbt. Diskussionen började på allvar under hösten 1901 och redan i jan 1902 konstituerades det nya företaget, AB Nordiska kompaniet (NK) med bägge kompanjonerna som verkställande direktörer. Lundbergs svärson Carl Frisk, VD i Handelsbanken skötte förhandlingarna och torde kunna tillskrivas en viktig roll i sammanhanget.

Under 1800-talet var det här länge en ogästvänlig plats nära illaluktande vattendrag. Men 1898 kom det stora lyftet då byggnaden som i dag finns på platsen uppfördes för Karl Lundbergs varuhus. Så här såg Karl Lundbergs varuhus ut 1901. Tänk att det är samma plats där det i dag susar omkring bilar kring "Svampen" på Stureplan...

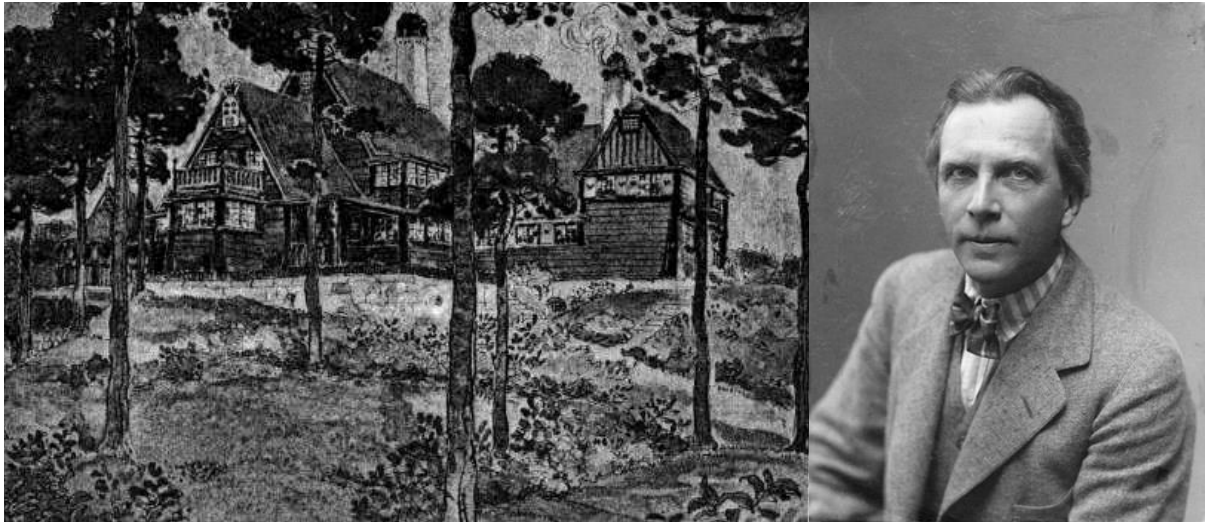
Drivande i projektet att bygga fastigheten på Hamngatan för AB Nordiska Kompaniet (NK) var i hög grad den unge Josef Sachs som drömde om att skapa ett varuhus av internationell kaliber. Josef Sachs kallade på Ferdinand Boberg som bland annat var arkitekten bakom Stockholms-utställningen 1897.

JOSEF SACHS

Josef Sachs och Ferdinand Boberg reste till USA för att studera varuhus. De koncentrerade sig på modern teknik, hissar, sprinklersystem och ljusgårdar. Ambitionerna var mycket stora, all tänkbar varuförmedling och service skulle finnas under det nya taket. Förebilden hittade de i Boston. Varuhuset på Hamngatan kunde invigas den 21 september 1915. Hela kungahuset infann sig till premiären, till Josef Sachs oförställda glädje, enligt hans memoarer. Innan dess hade Karl Lundberg insett att han och Josef Sachs var för olika för att driva AB Nordiska Kompaniet vidare tillsammans. Han sålde sina aktier i bolaget 1912.

Bygget av Villa Tjällmora

Skiss på Villa Tjällmora

Lars Israel Wahlman

Karl Lundberg anlätade arkitekten Lars Israel Wahlman att rita Villa Tjällmora. Arbetet började kring 1902 och bygget var klart kring 1906. Wahlman var intresserad av trädgårdsarkitektur så detta projekt kan ha varit intressant för honom. Wahlman är känd för att bl.a ha ritat Engelbrektskyrkan i Stockholm och Tjolöholms slott söder om Göteborg. Ingarövillan är ett praktexempel på det tidiga 1900-talets nationalromantiska arkitektur med influenser från äldre nordisk trähusarkitektur. Liknande villor hade byggts i Saltsjöbaden straxt innan. Det i nationalromantisk anda gammalsvenskt klingande namnet Tjällmora är från byggnadstiden. Enligt Ingarös församlingsböcker var under en tid när byggnationen pågick inte mindre än sju stycken trädgårdsmästare skrivna i Tjällmora.

År 1917 köper Harry Ax:son Johnson Villa Tjällmora. Harry, född 1881, var en av sönerna till skeppsredaren och generalkonsuln Axel Johnson, och var sekreterare i kungliga utrikesdepartementet och legationsråd. Han fick två döttrar varav den ena, Madelaine född 1916 startade och drev "Kennel Tjällmoras" för irländsk terrier.

Harry lät bygga ett högt spjälstaket, mot väster ända upp till och förbi Karlsdal, innanför vilket blodhundar (kopplade!) gick på vakt.

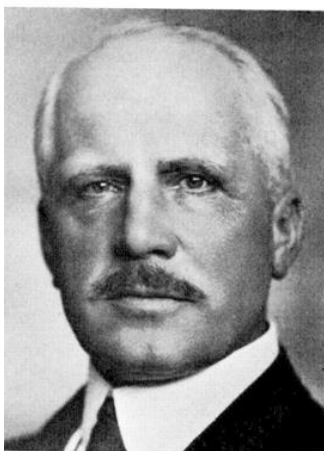
Rester av staketet finns kvar än i dag och brukar kallas ”älg-staketet”.

Hur namnet Tjällmora har uppkommit är ej känt, utan man kan ju gissa att det på något sätt sammanhänger med Tjällmo socken i Östergötland.

Från Ingarö Hembygdsförening kommer följande betraktelse:

Tjällmora var ursprungligen en sommarvilla, byggd 1905 på ofri grund. Marken tillhörde Beatelunds fideikommiss, men sedan fideikommisset blivit sålt och styckat, köptes Tjällmora, tillika med ett större skogsområde, jämte det närbelägna Forsvik av legationsrådet Axelson-Johnson. Sedermera såldes och styckades hela området och utgör nu ett större villasamhälle, med det gemensamma namnet Tjällmora.

Bankdirektör Carl Frisk, Karl Lundbergs svärson VD i Handelsbanken måste ha fattat tycke för Ingarö. Enligt Ingarö Församlingsböcker ägde han omkring 1920 följande områden: Henriksdal, Västeräng, Askarvik, Färjholmen, Lillängen, Bergvik, Kolström, Långdalen, Fagerholm, Kvarnberget och Brunnsnäs.

CARL FRISK

Carl Frisk

 Riksarkivet

Till villa Tjällmora hörde även ett badhus som från början stod ute på bryggan men som sedan dess flyttats in till stranden (sannolikt p.g.a att man behövde mer plats på bryggan när turbåtarna från Saltsjöbaden började gå). Badhuset är renoverat och finns på plats än idag.

Vatten till växterna togs från dammen strax ovanför. Harry, eller Ax:son Johnson som han kallades, hade sin stora mahognybåt Gersime förtöjd från bryggan österut till en stenkista, som fortfarande kan skönjas under vattnet. Kommunikationen med Forsvik skedde mest på sjön. På land fanns ”den övre vägen” som kom fram vid dammen och ”den nedre vägen” som gick via en lång träspång och kom fram nära trädgårdsmästarbostället.

Gustaf Ludvig Svenssons döttrar Gerda och Signe i Forsvik bildade en flickgrupp med namnet ”S.K.O.J” Gruppen bestod av, förutom Gerda och Signe av Lisa och Nanna Lindblom (Fagerholm), Elin och Sigrid Landström (Lillängsdal) samt Signe Eriksson (Finnsveden). Gerda Svensson var ordförande. Man företog resor tillsammans, ordnade fester, diskuterade och förde protokoll från ”styrelsesammanträdena”. Särskilda ringar framtogs och graverades med texten SKOJ. De sydde kläder till fattiga nyfödda som barnmorskorna fördelade efter behov. Ingen tycks idag veta varför man kallade sig S.K.O.J.

Här följer ett utdrag av ett av de bevarade s.k. ”styrelseprotokollen”:

”Par. 5. Ledamöterna förflytta sig ut i hallen för att åhöra konserten, som gavs av en gästuppträdande grammofon. Till en början nöjde de sig med att klä väggarna, men efter en stund fingo de i sina huvuden, att det skulle bli dans. En ledamot lyckades dock att avvärja detta, trots det, att ett par av de övriga använde all sin styrka för att göra hennes planer om intet, men de misslyckades och måste slutligen resignera, de sloge sig nu ned på golvet och åhörde fortfarande musiken. Ett priffelag påbörjades, men det avstannade snart.”

*Signe E. Lisa Sigrid Gerda Nanny Signe S. Elin
"S.K.O.J." hos fotografen i Stockholm*

Gerda Augusta Charlotta Svensson – Forsvik - född i Katarina 1881 – ogift.
Gerda dog 1965 i Södertälje.

Signe Vilhelmina Svensson – Forsvik – född på Ingarö 1885 – ogift. Signe dog
1921 i Mariefred.

Sigrid Alfrida Therese Landström – Lillängsdal – född 1884 i Lillängsdal –
ogift. Sigrid dog 1980 på Gustavsgården i Gustavsberg.

Elin Maria Vilhelmina Landström – Lillängsdal – född 1870 i Lillängsdal -
ogift. Elin dog 1950 i Lillängsdal på Ingarö.

Signe Helena Charlotta Eriksson – Finnsveden – född på Ingarö 1891 – ogift.
Signe dog 1983 på Danvikshem i Stockholm.

(Nanny) Nanna Viktoria Lindblom – Fagerholm – född i Maria Magdalena
Stockholm 1885 – ogift. Nanny dog 1920 i Fagerholm på Ingarö.

(Lisa) Elvira Elisabeth Lindblom – Westeräng (Fagerholm) – född 1888 i
Maria Magdalena Stockholm. Gift 1920 med Carl Emil Svensson – född i
Fagerholm 1887. Elvira dog 1977 på Gustavsgården i Gustavsberg.

Den gamla fiskarstugan i backen nedanför Herrgården i Forsvik byggdes på med en
övervåning i stående timmer. Troligen bidrog Minas far till bygget. I "Steffanssons"
som huset kom att kallas flyttade Nisse Steffansson in 1932.

"Steffanssons" 1933

Nils "Nisse" Steffansson föddes 1895 på Ingarö. Hans far var Carl August Steffansson född 1871 och hans mor Anna Lovisa Steffansson född Åhnberg 1867. Nisse gifte sig med Hilda Viktoria Persson född 1897 i Älvkarleby Uppsala län. De bor i Västeräng 1920 enl HFL.

Till Forsvik kommer de 1932 och flyttar in i det gamla röda huset som har byggts på med en övervåning. De får fem barn, Karl, Ebba, Brita, Nils Bertil och Karin. Hilda avlider 1941 endast 43 år gammal. Nisse gifter om sig 1945 med Thyra Elisabet Svärd född i Simrishamn 1907. I församlingsboken finns också antecknat att Anna Linnéa Löfqvist född 1945 på Ingarö bor c/o Steffansson i Forsvik.

Doktorsvillan i Forsvik

"Doktorsvillan" 2006

År 1911 stod "Gerdas villa" i Forsviken klar vilket troligen var en 30-årspresent till Gerda från morföräldrarna i Bergvikskvarn. Villan kallades under många år för "Doktorsvillan" beroende på att den under 1920- och 30-talet beboddes av Doktor Hjalmar Eneström.

Erik Hjalmar Eneström född 1880 i Hedvigs i Norrköping. Han arbetade som läkare på Långbro Sjukhus. Död 1964. Gift 1912 med Ingeborg Maria Thelning född 1887 i Borgsjö. Dottern Ingegärd Margareta föddes 1913 i Stockholm.

(emigrerade till Amerika ?) Sonen Lars Erik Vilhelm föddes 1920 i Brännkyrka Stockholm.

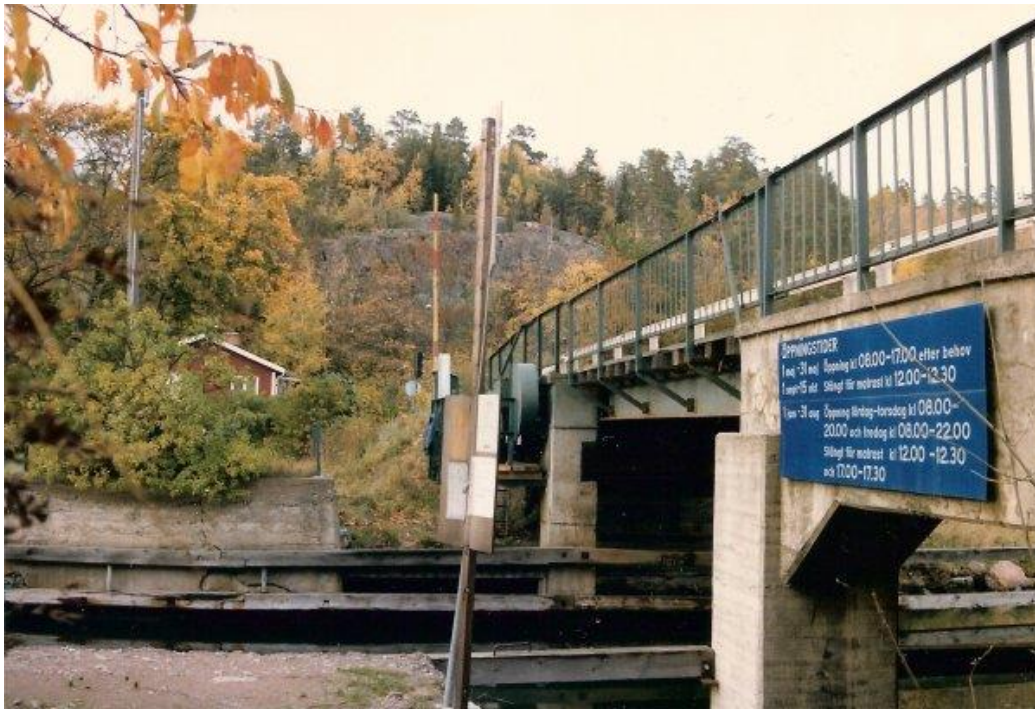
Hjalmar Eneström hyrde doktorsvillan fram till 1936 då området styckades av AB Tomtcentralen.

Dessutom kan nämnas att stadsarkitekt Gunnar Leche bebodde Herrgården på somrarna år 1927-36.

Familjen Svensson bodde kvar i Forsvik till 1919 då de flyttade till Mariefred.

Lite tidigare, den 18 juni 1917 hade Forsvik N:o 1 sålts till Harry Ax:son Johnson, som flyttade in i stora villan på Tjällmora.

Ny bro över Kolströmskanalen färdigställdes 1930

Denna bro var en klaff-bro som tjänstgjorde tills den nuvarande Ingarö-bron blev färdig 1992.

AB Tomtcentralen köper Tjällmora och Forsvik av Harry Ax:son Johnson och styckar upp området till försäljning 1936.

Busstrafiken Stockholm - Björknäs - Värmdö (BSBV) kallades *Björknäsbusarna*.

År 1919 startades den första busslinjen i det som idag är Nacka och Värmdö kommuner. Den gick mellan Danvikstull och Skurustugan (ligger vid Skurubron på Nacka-sidan). Linjen förlängdes efter kort tid till Björknäs, som kom att bli bussbolagets hemvist. Företaget hette *Ektorps bilstation, Blom & Larsson*.

Den första bussen, som kom från Tyskland, var gulmålad och den gula färgen kom sedan att förbli företagets bussfärg. Vid slutet av 20-talet trafikerades sju linjer, men större delen av Nacka/Värmdö-området nådde man fortfarande bäst med ångbåt. 1926 flyttades ändhållplatsen i Stockholm till Borgmästargatan, där den sedan var belägen till den 23 augusti 1971 då den s.k. Värmdöterminalen vid Slussen togs i bruk.

År 1929 köptes företaget av Järnvägs AB Stockholm-Saltsjön och ombildades till ett dotterföretag med namnet *Trafik AB Stockholm - Björknäs*. Samma år började de första Värmdö-linjerna trafikeras. De gick till Värmdö Kyrka, Fagerdala samt till Eknäs på Ingarö. Linjenätet växte därefter kraftigt under 1930-talet.

1940-talets första år var det ju krig och brist på bränsle och däck gjorde att vissa linjer drogs in helt och på många av de andra glesades turerna ut och av naturliga skäl så fick ingen utökning av trafiken ske. Gengasdriften räddade dock buss-trafiken och man kunde se såväl fasta aggregat som aggregat monterade på släpvagnar.

Den 1 januari 1969 uppgick Björknäsbusarna tillsammans med Södertörnsbusarna och Saltsjöbanan som ett dotterbolag till AB Storstockholms lokaltrafik (SL).

AB Tomtcentralen köper Tjällmora och Forsvik av Harry Ax:son Johnsson och styckar upp området till försäljning 1936.

AKTIEBOLAGET TOMTCENTRALEN

KUNGSGATAN 6, II
STOCKHOLM

TELEFONER

NAMNANROP:

»AKTIEBOLAGET TOMTCENTRALEN»

POSTGIROKONTO 54071

STOCKHOLM den 17 juni 1937.

Försäljningschef för AB Tomtcentralen var Victor Emanuel Billengren. Pappa till: Leif, Solveig, Ann-Katrin, Kaj och Ulf Billengren enligt folkräkningen SCB 1940.

Den 25:e september 1936 fanns att läsa både i Svenska Dagbladet och i Dagens Nyheter om ett sportstugeområde som nyligen öppnats.

25 September 1936

*Gammal idyll
på skränfritt
sportstugeområde*

Forsviks gamla herrgård vid Tjällmora.

Annonstexten lyder som följer:

I en idyllisk trakt på Ingarö, närmare bestämt vid Tjällmora vid Engnöfjärden, där Anders Zorn och Albert Engström lära ha träffats förr i världen för att berätta jakthistorier och även jaga något, har ett sportstugeområde nyligen öppnats, som styckats av AB Tomtcentralen. Det är en del av "flygarbaronen" Cederströms ägor, bland annat Forsviks Herrgård, ett änkesäte till hans fideikommiss Beatelund, som nu exploaterats. Forsviks herrgård eller "gamla herrgården" som den populärt kallas, byggdes på 1700-talet och är en förstjusande idyll, som inte har sin like på många håll så nära Stockholm. Tjällmora och Forsviks herrgård ha emellertid förut varit ganska svårtillgängliga platser, men kommunikationsfrågan har nu förbättrats genom att en ny väg byggts därifrån utmed Kolström fram till Ingarö kyrka. Denna väg öppnades för biltrafik på torsdagen. Själva Tjällmora gård som ägs av legationsrådet Harry A:son Johnson, är däremot av betydligt senare datum. Den byggdes i början av 1900-talet i den då typiska stilen.

Tomterna som varierar mellan ½ och 1 tunnland äro sinnrikt inkomponerade, så att man slipper hålla reda på sina grannars göranden och låtanden, och priserna varierar mellan 1.700 och 3.000 kronor. Tre nya brunnar och ett vattenledningsområde löser vattenfrågan, och har man intet fordon för den nya bilvägen, går det passbåt 4 gånger om dagen till Saltsjöbaden och buss från den 3 ½ kilometer bort belägna Ingarö kyrka.

Tre och senare fyra personer bodde permanent i Tjällmora vid denna tid.

De var Calle Lundvall, Emil Johansson och Anna Cecilia "Cissi" Jonasson. Senare tillkom Calles mamma Matilda.

Emil Torvald Johansson föddes 1878 i Kläckeberga i Kalmar län Småland. Han hade två syskon och familjen flyttade enl HFL till Adolf Fredrik i Stockholm 1881 då Emil var tre år. Noteras skall att Cissi är född samma år som Emil – 1878 – i Adolf Fredrik. Emil bor i Stockholm på olika platser enligt arkiven. I Skatteverkets förteckning över invånare i Stockholm mellan 1887 – 1926 finns Emil med 1906 i "Boken över obefintliga". Uppgifter finns om att Emil var med och byggde järnvägen till Norrland den sk inlandsbanan. Inlandsbanan byggdes från Sveg till Gällivare med start 1907. Sista sträckan till Jokkmokk och Sorsele byggdes mellan 1928 och 1937.

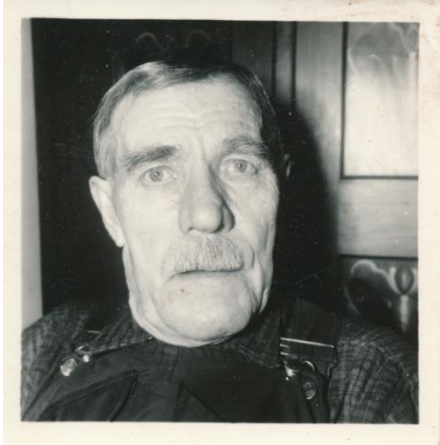
Nästa anteckning om var Emil befinner sig kommer från 1928 då han bor i Forsvik. (Ägare till Forsvik och Tjällmora var vid den tiden legationsrådet Harry Ax:son Johnsson). Kanske var Emil med och byggde järnvägen innan 1928 eller varför inte från 1907 och framåt några år? Emil befinner sig 1931 i Forsvik tillsammans med Cissi. I SCB:s folk-räkning från 1940 finns han med som boende i Forsvik. Han står sedan som ägare till fastigheten Tjällmora 4:33 som han enl köpekontraktet köpte 1936 av AB Tomtcentralen för 1.050 kronor. Även Cissi är skriven på samma fastighet vid denna tid. Hon avlider 1955 och är begravd på Ingarö kyrkogård.

Detta är baksidan av Britta Kristenssons gravsten på Ingarö kyrkogård.

Här finns alltså Emil Johansson

Undertecknad minns som barn att Emil några gånger besökte oss i hemmet på Klippgatan 6 på Söder. Sannolikt var det så, att när pensionen hade kommit vintertid och det var ensamt på Tjällmora ville Emil ha lite mänsklig kontakt. Han beställde då taxi från Tjällmora för att hämta ut pensionen (på Posten?) sedan till Systembolaget i Gustavsberg för att inhandla en liter renat och därefter till Klippgatan 6.

Taxin väntade utanför medan Emil begav sig sex trappor upp och ringde på hos oss. Han hade då oftast tullat lite ur flaskan och var glad och pratsam när han träffade på min mamma Britta. Hon avvisade alltid vänligt hans erbjudande om att få en sup renat. Istället prövade hon på att ge honom kaffe och en kaka istället men oftast utan framgång. Därefter gick han ner till taxin igen och åkte ut till Ingarö.

Emil avlider i januari 1960 och ligger begravd på Ingarö kyrkogård. Om ni har vägarna förbi skall ni titta på baksidan av Britta Kristenssons gravsten där hans namn finns.

Emil och Calle blev områdets allt-i-allo arbets-styrka. De gjorde allt som sommargästerna ville ha gjort och som de inte kunde eller inte hade tid att göra. Skogsarbete, trädgårdsarbete, stenläggning, byggnationer reparationer osv.

Från vänster: Calle Lundvall, Folke Kristensson och Josef (Jocke) Persson

Karl "Calle" August Lundvall föddes 1905 i Östuna utanför Uppsala. Han var nummer fyra av sju syskon. Pappan, Gustaf Lundvall född 1876, var gårdsförman och Calle gick Lantbruksskola. Modern Augusta Matilda Öhrling föddes 1874 i

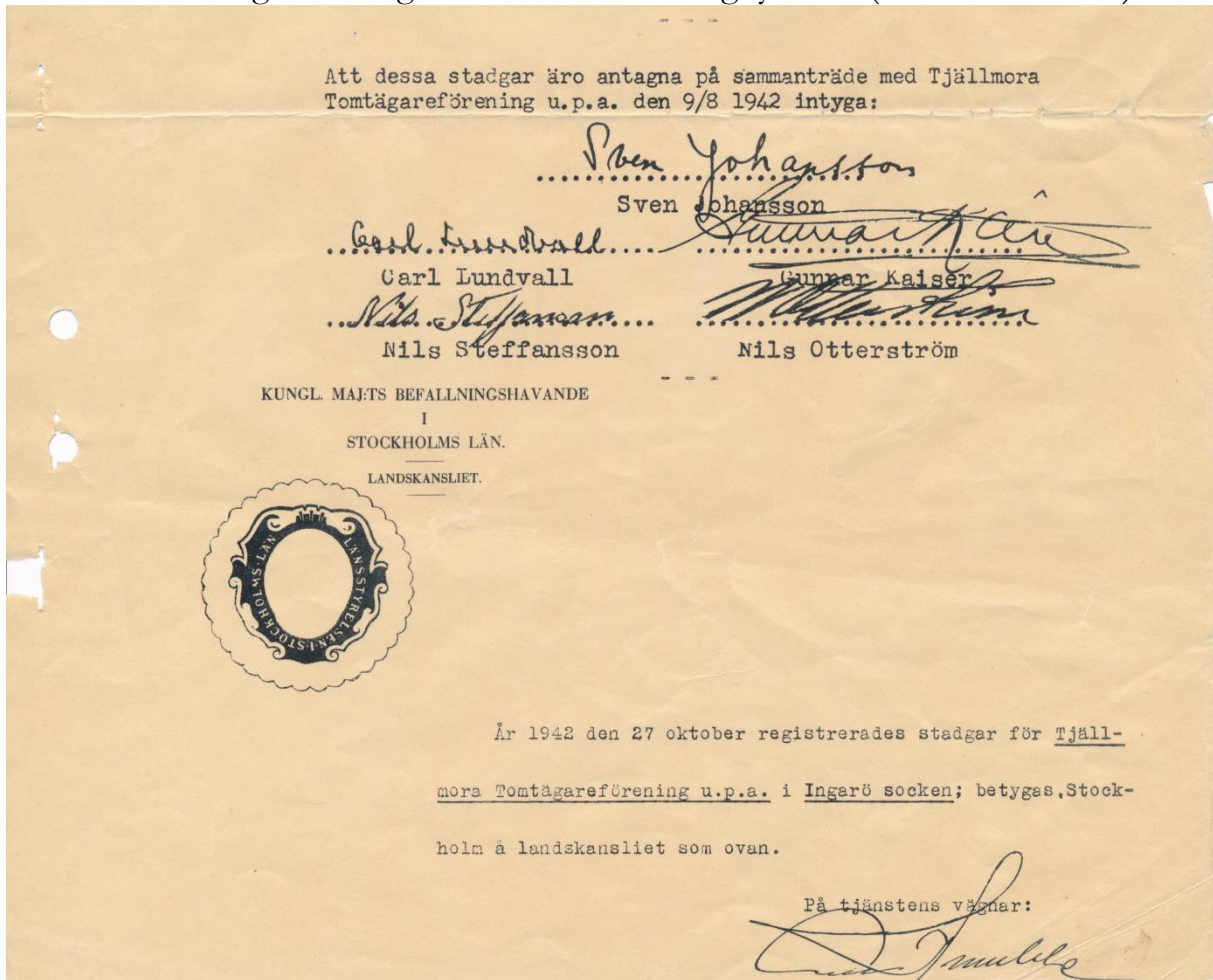
Rasbo Uppsala län (är i födelseboken registrerad som "oäkta". Man menade då att föräldrarna inte var gifta). Calle kom till Ingarö på 1920-talet då hans far var rättare på Nytorp. I Nytorp är även Cissi Jonasson registrerad vid denna tidpunkt. I HFL är noterat att Gustaf och Matilda Lundvall flyttar till Västeråker utanför Uppsala 1930 och lämnar därmed Nytorp. Calle bor tillsammans med Cissi i Tjällmora 1931. Calles pappa Gustaf avlider 1933 och Calles mamma Matilda flyttar till Tjällmora 1937 och bor då hos Calle.

Calle köper fastigheten Tjällmora 4:11 av AB Tomtcentralen 1937 och bygger det hus som fortfarande står där. Han anlägger två stora växthus på tomten och odlar där bl.a. gurka, tomat och meloner. Växthusen värmdes av en värmepanna för en längre och säkrare växtsäsong.

Under andra världskriget tjänstgör han i Grenadjärerna. Om detta berättar han senare de våldigaste historier bl. a om hur mycket mygg det var ute på öarna. I mitten av 1970-talet sålde Calle sitt hus i Tjällmora och flyttade tillsammans med en annan Tjällmorabo, Josef Persson till Viken i Skåne. Därifrån gick flyttlasset lite senare till Höganäs och en egen villa.

Calle avled 2006 vid en ålder av 101 år och begravdes i Höganäs.

Lillebror Georg arbetade en tid som chaufför åt Harry Ax:son Johnsson. Storebror Gunnar bodde i Saltsjöbaden och drev en sjötaxi-rörelse. Vi är många som kommer ihåg hans långa slanka vackra mahogny-båtar (Bris I och Bris II).

År 1942 den 27 oktober registrerades, enligt lagen om ekonomiska föreningar vid Länsstyrelsen i Stockholms län, stadgar för Tjällmora tomtägareförening u p a i Ingarö socken.

I mantalslängden över Ingarö från år 1941 omnämnes att Svenska Fläktfabrikens Semesterhem och Sjukvårdsstiftelse äger fastigheten Villa Tjällmora inkl. den s.k. sjövilla belägen vid Tjällmora brygga. Dessutom finns uppgiften i mantalslängden att Nils Lätt är gårdskarl och att Karin Lätt också arbetar där.

År 1942 den 27 oktober registrerades, enligt lagen om ekonomiska föreningar vid Länsstyrelsen i Stockholms län, stadgar för Tjällmora tomtägareförening u p a i Ingarö socken.

Tant Matilda – Calle Lundvalls mamma och min farfar Carl-Olof Kristensson i Calles hus vid dammen.

Referenser

ArkivDigital – hemsida för släktforskning

”Lite historia före 1936” av Lennart Rapp

”En bok om Värmdö skeppslag” av Axel Quist

BIS (Befolkningen i Sverige) 1840 – 1947

Ingarötidningen 1947 – 1951

Gravstensinventeringen

Ingarö Hembygdsförening

Vid tangenterna, Kaj